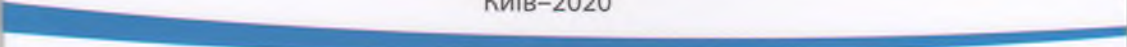

Всеукраїнська асоціація ревматологів України

СИСТЕМНИЙ ЧЕРВОНИЙ ВОВЧАК

КЛІНІЧНІ НАСТАНОВИ

Київ-2020

КОВАЛЕНКО Володимир Миколайович,
*академік НАМН України, д.мед.н., професор,
президент Всеукраїнської Асоціації ревматологів України,
директор ННЦ «Інститут кардіології імені академіка М.Д. Стражеска», м. Київ*

РЕКАЛОВ Дмитро Геннадійович,
*д.мед.н., професор, Запорізький державний медичний університет МОЗ України,
м. Запоріжжя*

ЯЦИЩИН Роман Іванович,
*д.мед.н., професор, віце-президент Всеукраїнської Асоціації ревматологів України,
Івано-Франківський національний медичний університет МОЗ України,
м. Івано-Франківськ*

ГОЛОВАЧ Ірина Юріївна,
*д.мед.н., професор, клінічна лікарня «Феофанія»
Державного управління справами, м. Київ*

СТАНІСЛАВЧУК Микола Адамович,
*д.мед.н., професор, Вінницький національний медичний університет
імені М. І. Пирогова МОЗ України, м. Вінниця*

ТЕР-ВАРТАНЬЯН Семен Христофорович,
к.мед.н., «Клініка сучасної ревматології», м. Київ

ЄГУДІНА Єлизавета Давидівна,
д.мед.н., професор, «Клініка сучасної ревматології», м. Київ

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	7
1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	9
1.1. ЕТІОЛОГІЯ ТА ПАТОГЕНЕЗ	9
1.2. ЕПІДЕМІОЛОГІЯ	10
1.3. КОДУВАННЯ ЗА МІЖНАРОДНОЮ КЛАСИФІКАЦІЄЮ ХВОРОБ 10-го ПЕРЕГЛЯДУ (МКХ-10)	11
1.4. КЛАСИФІКАЦІЯ	11
2. ДІАГНОСТИКА	19
2.1. СКАРГИ ТА АНАМНЕЗ	19
2.2. ФІЗИКАЛЬНЕ ОБСТЕЖЕННЯ	20
2.3. ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА	22
2.4. ІНСТРУМЕНТАЛЬНА ДІАГНОСТИКА	26
2.5. ІНША ДІАГНОСТИКА	28
3. ЛІКУВАННЯ	30
3.1. КОНСЕРВАТИВНЕ ЛІКУВАННЯ	31
3.1.1. ГЛЮКОКОРТИКОЇДИ	31
3.1.2. АНТИМАЛЯРІЙНІ ПРЕПАРАТИ	33
3.1.3. ЦИТОТОКСИЧНІ ПРЕПАРАТИ	33
3.1.4. НЕСТЕРОЇДНІ ПРОТИЗАПАЛЬНІ ПРЕПАРАТИ	35
3.1.5. ІМУНОБІОЛОГІЧНІ ПРЕПАРАТИ	35
3.1.6. ЕКСТРАКОРПОРАЛЬНІ МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ	36
3.2. ДИФЕРЕНЦІЙОВАНА ТЕРАПІЯ СЧВ	37
3.3. ЛІКАРСЬКА ТЕРАПІЯ У ПАЦІЄНТІВ ІЗ СЧВ ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ	41
3.4. ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ	44
3.5. ІНШЕ ЛІКУВАННЯ	44
4. КОМОРБІДНОСТІ	45
4.1. АНТИФОСФОЛІПІДНИЙ СИНДРОМ	45
4.2. ІНФЕКЦІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ	46
4.3. СЕРЦЕВО-СУДИННІ ЗАХВОРЮВАННЯ	47
5. РЕАБІЛІТАЦІЯ	47
6. ПРОФІЛАКТИКА ТА ДИСПАНСЕРНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ	48
7. ВАКЦИНОПРОФІЛАКТИКА	48
8. СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПАЦІЄНТІВ У ПЕРІОД ВАГІТНОСТІ ТА ПІСЛЯ ПОЛОГІВ	49

9. ОРГАНІЗАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	51
9.1. ПОКАЗАННЯ ДО ГОСПІТАЛІЗАЦІЇ:	51
9.2. ПОКАЗАННЯ ДО ВИПИСКИ ЗІ СТАЦІОНАРУ	52
9.3. АМБУЛАТОРНО-ПОЛІКЛІНІЧНА ФОРМА НАДАННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ	52
10. ДИСПАНСЕРНИЙ ОГЛЯД ПАЦІЄНТІВ НА АМБУЛАТОРНОМУ ЕТАПІ	52
10.1. ДИСПАНСЕРНИЙ ОГЛЯД ПАЦІЄНТІВ НА АМБУЛАТОРНОМУ ЕТАПІ ТА МОНІТОРИНГ УСКЛАДНЕНЬ – ВСІ ПАЦІЄНТИ З СЧВ	52
10.2. ДИСПАНСЕРНИЙ ОГЛЯД ПАЦІЄНТІВ НА АМБУЛАТОРНОМУ ЕТАПІ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ТЕРАПІЇ	54
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	55
ДОДАТОК А1. СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ	59
ДОДАТОК А2. МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ КЛІНІЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ	59
ДОДАТОК Б. АЛГОРИТМ ДІАГНОСТИКИ СЧВ	61
ДОДАТОК Г1. КЛАСИФІКАЦІЙНІ КРИТЕРІЇ СЧВ (SLICC, 2012 р.)	62
ДОДАТОК Г2. КЛАСИФІКАЦІЙНІ КРИТЕРІЇ СЧВ (ACR/EULAR, 2019 р.)	64
ДОДАТОК Г3. ВИЗНАЧЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЙНИХ КРИТЕРІЇВ СЧВ (ACR/EULAR, 2019 р.)	65
ДОДАТОК Г4. ІНДЕКСИ АКТИВНОСТІ СЧВ (SLEDAI, SLEDAI-2K, SELENA-SLEDAI)	68
ДОДАТОК Г5. ІНДЕКС УШКОДЖЕННЯ (SLICC/DI)	70
ДОДАТОК Г6. КЛАСИФІКАЦІЯ ВН МІЖНАРОДНОЇ АСОЦІАЦІЇ НЕФРОЛОГІВ/ ТОВАРИСТВА ПАТОЛОГІЇ НИРОК (ISN/RPS, 2003 р.)	72
ДОДАТОК Г7. ОНОВЛЕНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ EULAR (2019 рік) ЩОДО МЕНЕДЖМЕНТУ ПАЦІЄНТІВ З СИСТЕМНИМ ЧЕРВОНИМ ВОВЧАКОМ БЕЗ УРАЖЕННЯ НИРОК	72
ДОДАТОК Г8. АЛГОРИТМ ЛІКУВАННЯ ВОВЧАКОВОГО НЕФРИТУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЛІГИ ПО БОРОТЬБИ З РЕВМАТИЗМОМ І ЄВРОПЕЙСЬКОЇ НИРКОВОЇ АСОЦІАЦІЇ (EULAR/ERA-EDTA, 2012 р.)	73
ДОДАТОК Г9. ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ ПРИ ПЛАНУВАННІ Ї ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ ТА В ПЕРІОД ЛАКТАЦІЇ	74

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АГ – артеріальна гіпертензія	МТ – метотрексат
АЗА – азатиоприн	МП – метилпреднізолон
a-КЛ – антитіла до кардіоліпіну	МРТ – магнітно-резонансна томографія
АЛТ – аланінамінотрансфераза	НПЗП – нестероїдні протизапальні препарати
АНА – антиядерні антитіла	ПЗ – преднізолон
Анти-dsДНК – антитіла до нативної двоспиральної дезоксирибонуклеїнової кислоти	РКД – рандомізоване клінічне дослідження
Анти-La/SSB – антитіла до La антигену	РТМ – ритуксимаб
Анти-Ro/SSA – антитіла до Ro антигену	ССЗ – серцево-судинні захворювання
Анти-Sm – антитіла до антигену Smith	СЧВ – системний червоний вовчак
АПФ – ангіотензинперетворюючий фермент	СРБ – С-реактивний білок
АСТ – аспаратамінотрансфераза	ШКФ – швидкість клубочкової фільтрації
АТ – артеріальний тиск	ШОЕ – швидкість осідання еритроцитів
АФЛ – антифосфоліпідні антитіла	УЗД – ультразвукове дослідження
АФС – антифосфоліпідний синдром	ФНС – функціональна недостатність суглобів
БЛМ – белімуаб	ХМАРП – хворобомодифікуючі антиревматичні препарати
ВА – вовчаковий антикоагулянт	ЦІК – циркулюючі імунні комплекси
ВВІГ – внутрішньовенний імуноглобулін	ЦНС – центральна нервова система
ВІЛ – вірус імунодефіциту людини	ЦОГ – ціклооксігеназа
ВН – вовчаковий нефрит	ЦФ – циклофосфамід
ІБП – імунобіологічні препарати	ACR – American College of Rheumatology (Американська колегія ревматологів)
ГК – глюкокортикоїди	AGREE – Appraisal of Guidelines Research and Evaluation (опитувальник з експертизи та оцінки настанов)
ГХХ – гідроксихлорохін	С3/С4 – фракції комплементу
ДЧВ – дискоїдний червоний вовчак	EULAR – European League Against Rheumatism (Європейська антиревматична ліга)
ЕКГ – електрокардіографія	β 2GP1 – β 2 глікопротеїн 1
ЕХО-КГ – ехокардіографія	IgA – імуноглобулін А
ЗАК – загальний аналіз крові	IgG – імуноглобулін G
ЗАС – загальний аналіз сечі	IgM – імуноглобулін М
ІП – індекс пошкодження	
ІФА – імуноферментний аналіз	
КТ – комп'ютерна томографія	
ЛП – лікарські препарати	
ЛФК – лікувальна фізична культура	
ММФ – мікофенолату мофетил	